

Το ερειπωμένο Διεθνές Αεροδρόμιο της Λευκωσίας 'ξαναζωντανεύει' από σήμερα στην Αθήνα

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα](#)

Μία κατ' ιδίαν ξενάγηση από τον Κύπριο φωτογράφο Άντρο Ευσταθίου για το ΚΥΠΕ, στην έκθεσή του με τίτλο «Nicosia International Airport», που ανοίγει σήμερα, Πέμπτη, για το κοινό της Αθήνας, κατέληξε να μοιάζει σαν ένα «ζωντανό ντοκιμαντέρ» για μία από τις πιο επώδυνες στιγμές της κυπριακής τραγωδίας του

1974.

Μπαίνοντας στην μεγάλη αίθουσα του 1ου ορόφου της Γκαλερί Ευριπίδη, εκεί όπου μέχρι πριν μερικά χρόνια στεγαζόταν το Σπίτι της Κύπρου στο Κολωνάκι, το βλέμμα πέφτει επάνω σε φωτογραφία που δείχνει μία τεράστια αίθουσα αναμονής των προς αναχώρηση επιβατών. Η πρώτη σου εντύπωση είναι ότι θυμίζει βομβαρδισμένο Χαλέπι. Και όντως βομβαρδισμένη είναι η αίθουσα στις αναχωρήσεις. Τα καθίσματα ακόμα μαρτυρούν ότι εκεί έπεσαν βόμβες, και τα ισοπέδωσαν όλα. Ταυτόχρονα, όμως, στη φωτογραφία προσέχεις, διάσπαρτους στις ξεχαρβαλωμένες καρέκλες της αίθουσας, ανθρώπινες φιγούρες, το πλήρωμα των Κυπριακών Αερογραμμών.

Και μάλιστα εκείνο το πλήρωμα που έφερε κόσμο για τελευταία φορά στο Διεθνές Αεροδρόμιο της Λευκωσίας, την ώρα που εισέβαλαν οι Τούρκοι στο νησί. Η πτήση αναχώρησε το πρωί της 20ης Ιουλίου του '74 από το αεροδρόμιο Χίθροου του Λονδίνου, με προορισμό την Λευκωσία.

Καπετάνιος σε εκείνη τη πτήση ήταν ο Αδάμος Μαρνέρος. Πριν από την αναχώρηση είχε μάθει από το BBC ότι είχε αρχίσει η εισβολή των Τούρκων στη Κύπρο, αλλά όταν επικοινωνήσε με τον Πύργο Ελέγχου στο νησί, του είπαν δεν συμβαίνει τίποτα, έλα κανονικά.

Όταν έφτασε στο νησί, πριν προσγειωθεί έκανε κύκλους πάνω από την Κερύνεια, και όπως είπε στον Ευσταθίου, έβλεπε την απόβαση των Τούρκων από το αεροπλάνο. Πάλι έλεγε στους ελεγκτές από τον ασύρματο «ρε παιδιά, έχουν κάνει απόβαση στη Κερύνεια, τη βλέπω τώρα με τα μάτια μου», και πάλι του απάντησαν «ναρθείς να προσγειωθείς κανονικά και δεν υπάρχει τίποτα».

Ο κυβερνήτης κ. Μαρνέρος, μάταια προσπάθησε να πείσει τους ελεγκτές να του δώσουν άδεια να πάει να προσγειωθεί στη Ρώμη ή στο Λίβανο, για να μην κινδυνεύσουν οι επιβάτες αλλά και για να σώσει το αεροπλάνο που ήταν ολοκαίνουργιο. Η απάντηση ήταν πάλι αρνητική. Και λίγη ώρα μετά την προσγείωση στη Λευκωσία, την ώρα που ο κυβερνήτης έφτανε στον χώρο στάθμευσης για να πάρει το αυτοκίνητό του και να πάει σπίτι, άρχισαν οι βομβαρδισμοί στο αεροδρόμιο, όπως είπε ο ίδιος σε μια συγκλονιστική μαρτυρία του. Το κτίριο έγινε σουρωτήρι. Το αεροσκάφος που ήρθε από το Λονδίνο καταστράφηκε ολοσχερώς.

Κοιτάμε την φωτογραφία-σήμα κατατεθέν της έκθεσης. Τα 5 από τα 6 μέλη του πληρώματος της τελευταίας πτήσης των Κυπριακών Αερογραμμών από Λονδίνο (ο βος , συγκυβερνήτης, ήταν Εγγλέζος και δεν μπορέσαμε να τον βρούμε, λέει ο

Ευσταθίου), στέκεται σήμερα πια, με τη πλάτη στον φακό και βλέπουν το ερειπωμένο κτίριο του αεροδρομίου. Φοράνε όλοι τις ίδιες στολές που φορούσαν σ' εκείνη τη πτήση, και οι τρεις κρατούν την ίδια αεροπορική τσάντα που κρατούν και σήμερα τα μέλη πληρωμάτων.

Στους τρεις άνδρες, προσέχεις τα άσπρα τους μαλλιά. Στις δύο γυναίκες, την ευθυτενή τους στάση. Σαν να στέκονται στην είσοδο του αεροπλάνου να υποδεχτούν τους επόμενους επιβάτες τους. Η κα. Ανδρούλλα Ηρακλέους, 80 χρονών σήμερα, από τη Λεμεσό, η πρώτη γυναίκα που γράφτηκε στο μητρώο αεροσυνοδών των Κυπριακών Αερογραμμών και η κα. Στάλω Χαραλάμπους.

Δίπλα της ο αεροσυνοδός κ. Σίμος Σιμάκης, ο κυβερνήτης κ. Μαρνέρος, και ο Γιάννης Παπαδόπουλος, υπεύθυνος καμπίνας.

Τι περνά από το μυαλό τους καθώς τόσα χρόνια μετά αντικρίζουν το αεροδρόμιο της Λευκωσίας, ίσως να μη μάθουμε ποτέ. Δεν ανοίγονται εύκολα.

Όμως, αυτή η φωτογραφία του Ευσταθίου, όπως και όλες οι άλλες που εκτίθενται από σήμερα στο κοινό της Αθήνας, δίνουν το δικαίωμα στον επισκέπτη να φανταστεί τι μπορεί να σκέφτονται και να βάλει την δική του λεζάντα. Μπορείς να δεις τις εκφράσεις στα πρόσωπά τους, χωρίς να τα βλέπεις.

Η δική μου περιήγηση, λέει ο φωτογράφος Άντρος Ευσταθίου, κράτησε περίπου 5,5 χρόνια μες το αεροδρόμιο. Στην αρχή, πριν πιάσει το νήμα της ιδέας να βρει και να χρησιμοποιήσει τα μέλη του πληρώματος της τελευταίας πτήσης που προσγειώθηκε στο αεροδρόμιο, είχε επιστρατεύσει φίλους και γνωστούς, τους σκηνοθέτησε ρόλους και τους φωτογράφησε.

Στο αεροδρόμιο της Λευκωσίας, που σήμερα ατύπως λέγεται ότι βρίσκεται στη «νεκρή ζώνη», στεγάζονται τα γραφεία των Ηνωμένων Εθνών στη Κύπρο. Στο ίδιο χώρο πραγματοποιούν ασκήσεις και Άγγλοι στρατιώτες. Εκεί, γίνονται και οι ενδοκοινοτικές συνομιλίες.

Σε περίπτωση που κατέληγαν σε λύση, δεν προβλέπεται ενεργοποίηση πάλι του αεροδρομίου της πρωτεύουσας. Όπως είπαν και οι πρώην κυβερνήτες στον Ευσταθίου, είχε παρθεί πριν από την εισβολή απόφασης μεταφοράς του στη Λάρνακα, διότι ήταν κακή η τοποθεσία του, ανάμεσα σε βουνά, και αυτό δυσχέραινε τους πιλότους κυρίως στην προσγείωση.

Πώς ξεκίνησε αυτό το φωτογραφικό του οδοιπορικό στο μοναδικό μέχρι την εισβολή αεροδρόμιο της Κύπρου, το Διεθνές Αεροδρόμιο της Λευκωσίας;

Ήταν το 2008 όταν τον φώναξε, λέει, ο τότε διαμεσολαβητής του γγ του ΟΗΕ για

το Κυπριακό, Αυστραλός Αλεξάντερ Ντάουνερ, και του ζήτησε να συμβάλει στην διακόσμηση του ψυχρού χώρου όπου διεξάγονταν οι συνομιλίες μεταξύ των δύο κοινοτήτων της Κύπρου, εκεί στις εγκαταστάσεις του παλιού αεροδρομίου.

«Θέλω να βάλουμε λίγη τέχνη εδώ μέσα», του είπε ο Αυστραλός διπλωμάτης, που είχε δει μια προηγούμενη δουλειά του Ευσταθίου με πρόσωπα της Κύπρου και του είχε αρέσει. Το ίδιο ζήτησε και από Τουρκοκυπρίους φωτογράφους, αλλά προτίμησε τη δουλειά του Ελληνοκυπρίου, και τα δικά του «Πρόσωπα Κυπρίων», από την μια άκρη του νησιού στην άλλη, τοποθετήθηκαν στους τοίχους της αίθουσας των διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο ηγετών, σαν τοποτηρητές θαρρείς της προσπάθειας επανένωσης του νησιού τους.

Αυτή η έκθεση τώρα, γιατί να ρθει να την δει κάποιος; Έχουμε ξαναδεί φωτογραφίες του αεροδρομίου της Λευκωσίας - νεκρά φύσις. Όμως, οι φωτογραφίες του Άντρου Ευσταθίου, με ή χωρίς ανθρώπους, σαν να το ζωντανεύουν. Τόσο, που κάθε φωτογραφημένη γωνιά του, έχει τη δική του ιστορία, και θέλει να την πει και στους επισκέπτες.

«Δεν ήθελα να δείξω για μία ακόμη φορά την εγκατάλειψη. Αυτήν την έχουν απαθανατίσει πολλοί φωτογράφοι. Επαγγελματίες και ερασιτέχνες».

Την πρώτη φορά που μπήκε στο κτίριο, του άρεσε πολύ η αρχιτεκτονική του και εξεπλάγη που κατά την δεκαετία του '70 κτίστηκε ένα τέτοιο καλαίσθητο και πολύ προχωρημένο για την εποχή του αεροδρόμιο στην Κύπρο. Οι αρχιτέκτονες ήταν Γάλλοι, και το κτίσιμο του κτιρίου έγινε με σύμπραξη κυπριακής εταιρείας.

Μας δείχνει τους φωταγωγούς στο ταβάνι των μεγάλων αιθουσών αφίξεων και αναχωρήσεων. Και στις φωτογραφίες του, έχει στήσει από κάτω, σαν να πέφτει προβολέας ήλιου επάνω τους, παλιούς πιλότους και αεροσυνοδούς των Κυπριακών Αερογραμμών. Το κτίριο, λέει, σχεδιάστηκε και κτίστηκε με τρόπο που να είναι φιλικός στο περιβάλλον. Οι πολλοί φωταγωγοί, για παράδειγμα, μπήκαν για να υπάρχει εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας. Η Κύπρος, ευτυχώς, είναι λουσμένη στο φως. «Καμία σχέση», λέει,, «με τα αεροδρόμια-κλουβιά που φτιάχνουμε σήμερα».

Η Έκθεση, που τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας Κώστα Καδή, θα διαρκέσει από σήμερα έως και την 29η Απριλίου.

Πηγή: cyprusnews.eu